

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาทัศนะของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งมีสรุปผลการวิจัยดังหัวข้อต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สมมุติฐานของการวิจัย
3. วิธีการดำเนินการวิจัย
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สรุปผลการวิจัย
6. อภิปรายผล
7. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทัศนะของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สมมุติฐานการวิจัย

ผู้บริหารและครูมีทัศนะเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ต่างกัน

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครู สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปีการศึกษา 2544 โดยแบ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาจำนวน 391 คน และครู จำนวน 3,688 คน รวมทั้งสิ้น 4,079 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครู สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามตารางอัตราส่วนของเกรงจีและมอร์แกน (บุญชม ศรีสะอาด, 2535 : 39 – 41 ; อ้างอิงจาก Krejcie and Morgan, 1970. *Journal of Education and Psychological Measurement*, p.608) โดยสุ่มตามระดับชั้น (Stratified random sampling) แล้วสุ่มตัวอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหาร จำนวน 196 คน ครูผู้สอน จำนวน 351 คน รวมกลุ่ม ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ จำนวน 547 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณ ค่า (Rating Scale) ซึ่งผู้ศึกษาสร้างขึ้นตามวิธีการของ ลิเคิร์ต (Likert) จำนวน 37 ข้อ แยกเป็น 3 ด้าน มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.9613

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยส่งหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจาก บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ถึงผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม ซึ่งมีจำนวน 547 ฉบับ ได้แบบสอบถามคืนมาจำนวน 547 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

5. การจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาแยกเป็น หมวดหมู่โดยใช้ตารางในการรวบรวมข้อมูล หาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐานวิเคราะห์เปรียบเทียบผลต่างของค่าเฉลี่ย โดยใช้ค่าสถิติ t กรณีประชากรเป็นอิสระกัน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามตามวิธีการทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป Statistical Package for Social Science For Window (SPSS) Version 10 ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ความถี่ (Frequency)

1.2 ค่าร้อยละ (Percentage)

1.3 ค่าเฉลี่ย (Mean)

1.4 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

2. สถิติที่ใช้ทดสอบ

การทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยใช้สถิติ t-test กรณีประชากรเป็นอิสระกัน

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาทัศนะของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มากกว่าเพศชาย อายุส่วนใหญ่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป รองลงมา มีอายุ 30 – 40 ปี และน้อยที่สุดมีอายุ ต่ำกว่า 30 ปี ตามลำดับ มีสถานภาพเป็นครูส่วนใหญ่ และรองลงมาเป็นผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้รักษาการในตำแหน่ง มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี รองลงมา ระดับสูงกว่าปริญญาตรี และระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ตามลำดับ มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการศึกษา 30 ปีขึ้นไป รองลงมา มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการศึกษา 10 - 20 ปี และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการศึกษาต่ำกว่า 10 ปี ตามลำดับ และปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง รองลงมา โรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดใหญ่ ตามลำดับ

2. ทัศนะของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ทัศนะของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับสูง ตามลำดับดังนี้คือ ด้านการบริหารสถานศึกษาด้านบุคลากร งบประมาณ และบริหารทั่วไป รองลงมา ด้านการบริหารงานวิชาการ พัฒนาหลักสูตร คุณภาพการเรียนการสอนและงานกิจการนักเรียนและด้านการสร้างความสัมพันธ์และร่วมมือกับ ชุมชน เมื่อแยกเป็นรายการแต่ละรายการในรายด้านผู้บริหารและครูมีทัศนะเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับสูง และในระดับสูงด้วยกัน ยังแยกเป็นระดับสูงมากที่สุดและระดับสูงน้อยสุดดังนี้

เมื่อพิจารณาทัศนะของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการ พัฒนาหลักสูตร คุณภาพการเรียนการสอนและงานกิจการนักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับสูงและแยกเป็นรายการแต่ละรายการพบว่า ทัศนะของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา อยู่ในระดับสูงและในระดับสูงด้วยกันยังแยกเป็นระดับสูงมากที่สุดตามลำดับดังนี้คือ ส่งเสริมการสร้างเสริมระบอบประชาธิปไตยของนักเรียนในสถานศึกษา รองลงมาคือการ ริเริ่ม

และเป็นผู้นำในการพัฒนางานและจัดทำโครงการ/การเปลี่ยนแปลงที่เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา ชุมชนและการดำเนินการให้เกิดการมีส่วนร่วมจัดทำธรรมนูญของสถานศึกษาที่แสดง วิสัยทัศน์และ สอดคล้องกับนโยบาย แผนและมาตรฐานการศึกษาของชาติ และเมื่อแยกเป็นรายการแต่ละรายการ ในระดับสูงด้วยกันยังมีระดับสูงน้อยสุด ตามลำดับคือการดำเนินการจัดทำและใช้หลักสูตร สถานศึกษาที่พัฒนา คุณภาพชีวิตของผู้เรียนและชุมชนการสนับสนุนและเป็นผู้ดำเนินการพัฒนา นวัตกรรม การสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้านการศึกษาและผลงานดังกล่าวเป็นที่ยอมรับของสถานศึกษา อื่นและการส่งเสริมระบบการเผยแพร่และแลกเปลี่ยน ประสบการณ์การจัดการศึกษาด้านวิชาการ อย่างทั่วถึง

เมื่อพิจารณาทัศนะของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาด้านการบริหารสถานศึกษาด้านบุคลากร งบประมาณ และบริหารทั่วไป ในภาพรวม อยู่ในระดับสูงและเมื่อแยกเป็นรายการแต่ละรายการพบว่าทัศนะของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับ สมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด พระนครศรีอยุธยาอยู่ในระดับสูงและในระดับสูงด้วยกันยังมีระดับสูงมากที่สุด คือ การให้ความ ยุติธรรมและเป็นธรรมในการบริหารงานบุคคล รองลงมาคือการบริหารงานพัสดุให้เกิดประโยชน์ สูงสุดต่อทางราชการ และการดำเนินการรายงานทางการเงินและงบประมาณ และเมื่อแยกเป็น รายการแต่ละรายการในระดับสูงด้วยกันยังมีระดับสูงน้อยสุดตามลำดับคือ การสร้างเครือข่ายข้อมูล กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ การจัดทำระบบข้อมูลและสารสนเทศ ทางการศึกษาได้ครบถ้วนถูกต้องและเป็นปัจจุบัน และการใช้ทักษะและศิลปะในการถ่ายทอดและ โน้มน้าวบุคคลเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการและได้รับการสนับสนุนเห็นด้วยอย่างชัดเจน

เมื่อพิจารณาทัศนะของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา ด้านการสร้างความสัมพันธ์และร่วมมือกับชุมชน ในภาพรวมอยู่ในระดับสูงและเมื่อแยกเป็น รายการแต่ละรายการพบว่าทัศนะของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหาร โรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาอยู่ในระดับสูงและใน ระดับสูงด้วยกันยังมีระดับสูงมากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การพัฒนาการเรียนรู้อ และคุณภาพชีวิตของผู้เรียนและชุมชน และการจัดหาและเข้าถึงแหล่งทรัพยากรด้านต่าง ๆ ใน ชุมชน และเมื่อแยกเป็นรายการแต่ละรายการในระดับสูงด้วยกันยังมีระดับสูงน้อยสุดตามลำดับคือ การวางระบบการประกันความสัมพันธ์และความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพและสามารถเผยแพร่แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในชุมชน และการส่งเสริมและสนับสนุน กิจกรรมเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์พัฒนาระหว่างชุมชน

3. การเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า

3.1 ผู้บริหารและครูมีทักษะเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทั้ง 3 ด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.2 เมื่อพิจารณาแยกรายการทักษะของผู้บริหารและครูด้านการบริหารสถานศึกษาด้านบุคลากร งบประมาณ และบริหารทั่วไป พบว่าทักษะของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 2 รายการ ได้แก่การให้ความยุติธรรมในการบริหารงานบุคคล และจัดทำระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษาได้ครบถ้วน ถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

3.3 เมื่อพิจารณาแยกรายการทักษะของผู้บริหารและครูด้านการบริหารสถานศึกษาด้านบุคลากร งบประมาณและบริหารทั่วไป พบว่า ทักษะของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในเรื่อง การดำเนินการจัดทำและใช้หลักสูตรสถานศึกษาที่พัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียนและชุมชน นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

3.4 เมื่อพิจารณาแยกรายการทักษะของผู้บริหารและครูด้านการสร้างความสัมพันธ์และร่วมมือกับชุมชน พบว่า ทักษะของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในเรื่องการระดมทรัพยากรในสถานศึกษามาใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษาของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาทัศนะของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ทัศนะของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ทั้ง 3 ด้านคือ ด้านการบริหารงานวิชาการ พัฒนาหลักสูตร คุณภาพการเรียนการสอน ด้านการบริหารสถานศึกษาด้านบุคลากรงบประมาณ และบริหารทั่วไปด้านการสร้างความสัมพันธ์และร่วมมือกับชุมชนอยู่ในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมมาตร แก้วลาย (2528 : 39) สมยศ มีเทศน์ (2523 : 151-152) ทองพูน นาทองบ่อ (2523 : 94) และสุวิษ แก้วเกษ (2518 : บทคัดย่อ) พบว่าการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอยู่ในระดับมาก

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความรู้ความสามารถ ทักษะ เจตคติ ด้านการบริหารงาน การประถมศึกษา ให้แก่ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาทุกคน และผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่จะเข้าสู่ตำแหน่ง ตั้งแต่ พ.ศ. 2529 เป็นต้นมา ต้องผ่านการสอบคัดเลือก และผ่านการอบรมตามหลักสูตรเตรียม ผู้บริหารเพื่อเข้าสู่ตำแหน่งครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และ ผู้อำนวยการโรงเรียนของสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ และต้องผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ในปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดโครงการอบรมผู้บริหารการศึกษา เพื่อมุ่งเน้นความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายแนวทางการปฏิบัติงาน ทักษะการปฏิบัติงานในหน่วยงานและหน้าที่ความรับผิดชอบ และเจตคติที่ดีต่อหน่วยงาน ซึ่งสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้ดำเนินการตามนโยบายดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้สมรรถนะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเจริญ ขวัญสำราญ (2531 : บทคัดย่อ) พบว่าผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ มีสมรรถภาพด้านทักษะพื้นฐานของผู้บริหารผ่านเกณฑ์ในระดับสูง และงานวิจัยของ ทิวา พุทธรักษา (2534 : 94) พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี มีทักษะการบริหารทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับสูง และงานวิจัยของวิเชียร เข็นกาย (2536 : 92) พบว่าผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 1 มีทักษะการบริหารทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน

เมื่อแยกเป็นรายด้านในแต่ละด้าน ผู้บริหารและครุมีทัศนคติเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาอยู่ในระดับสูงตามลำดับคือ ด้านการบริหารสถานศึกษาด้านบุคลากร งบประมาณ และบริหารทั่วไป รองลงมาด้านการบริหารงานวิชาการ พัฒนาหลักสูตร คุณภาพการเรียนการสอน และงานกิจการนักเรียน และด้านการสร้างความสัมพันธ์และร่วมมือกับชุมชน และเมื่อแยกเป็นรายการแต่ละรายการในรายด้านสมรรถนะของผู้บริหารอยู่ในระดับสูง และแยกเป็นระดับสูงมากที่สุดและระดับสูงน้อยสุดดังนี้

ด้านการบริหารสถานศึกษาด้านบุคลากร งบประมาณ และบริหารทั่วไปสมรรถนะในรายด้านอยู่ในระดับสูง สอดคล้องกับงานวิจัยของสมมาตร แก้วลาข(2528 : 39) คลิติ บุญญากร (2518 : 14) พบว่าการปฏิบัติงานด้านบุคลากรของผู้บริหารโรงเรียน งานธุรการการเงินของโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า บุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษาคือผู้บริหารและครุมีความกระตือรือร้นให้ความสนใจในการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ รวมทั้งสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด จัดอบรมเป็นระยะและมีการติดตามประเมินผล รวมทั้งมีการปรับปรุงตำแหน่งให้สูงขึ้น และเมื่อแยกรายการแต่ละรายการในรายด้านยังอยู่ในระดับสูงมากที่สุดและระดับสูงน้อยสุด

ด้านการบริหารงานวิชาการ พัฒนาหลักสูตร คุณภาพการเรียนการสอน และงานกิจการนักเรียนในรายด้านอยู่ในระดับสูง และเมื่อแยกรายการแต่ละรายการในรายด้านทัศนคติของผู้บริหารและครุเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับสูงมากที่สุดและระดับสูงน้อยสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมยศ มีเทศน์(2523 : 151-152) ที่ศึกษาการบริหารโรงเรียนประถมสังกัดเทศบาลในเขต เทศบาล 6 พบว่าการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนด้านวิชาการอยู่ในระดับมาก สุวิษ แก้วเกษ(2518 : บทคัดย่อ)พบว่าการปฏิบัติงานด้านนี้ของโรงเรียนประถมสังกัดกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่างานวิชาการเป็นงานหลัก ผู้บริหารโรงเรียนต้องทุ่มเทและรับผิดชอบ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในและภายนอก การพัฒนาหลักสูตรและคุณภาพการเรียนการสอน ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาวางแผนจัดกิจกรรมจึงทำให้ ผู้บริหารมีสมรรถนะอยู่ในระดับสูง

ด้านการสร้างความสัมพันธ์และร่วมมือกับชุมชนในรายด้านอยู่ในระดับสูง และเมื่อแยกรายการแต่ละรายการพบว่าอยู่ในระดับสูงมากที่สุดและระดับสูงน้อยสุดซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมมาตร แก้วลาข(2528 : บทคัดย่อ) โชคชัย ไกรนรา(2525 : บทคัดย่อ) พบว่าการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมอยู่ในระดับปานกลางที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าในปัจจุบันชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามีคณะกรรมการ

สถานศึกษาชั้นพื้นฐานของโรงเรียนที่มาจากตัวแทนของชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ทรงคุณวุฒิ และโรงเรียน จึงทำให้ผู้บริหารมีสมรรถนะสูงขึ้น

2. การเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไม่แตกต่างกัน ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ พัฒนาหลักสูตรคุณภาพการเรียนการสอน และงานกิจการนักเรียน ด้าน การบริหารสถานศึกษาด้านบุคลากร งบประมาณ และบริหารทั่วไป ด้านการสร้างความสัมพันธ์และร่วมมือกับชุมชนอยู่ในระดับสูงในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้สอดคล้องกับงานวิจัยของปราโมทย์ จิตบรรจง (2522 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาทักษะของครูที่มีต่อพฤติกรรมบริหารของครูโรงเรียนประถมศึกษาในองค์การบริหารส่วนจังหวัดพัทลุงพบว่า ไม่ แตกต่างกันและโชคชัย ไกรนรา (2524 : 76) ที่ศึกษาทักษะของครูต่อบทบาทการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา พบว่าครูมีทักษะต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

ในปัจจุบันอยู่ในช่วงของการปฏิรูปการศึกษาและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก ระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา หมวด 6 มาตรา 53 ให้มีองค์กรวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา มีฐานะเป็นองค์กรอิสระภายใต้การบริหารของสภาวิชาชีพ มีอำนาจกำหนดมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพรวมทั้งการพัฒนาวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู(2544 : บทนำ) ได้มีการกำหนดตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา เป็นไปตามระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. 2523 มาตรา 34 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า ในกรณีที่ลักษณะหน้าที่และความรับผิดชอบปริมาณและคุณภาพของงาน ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาให้เป็นตำแหน่งที่สูงขึ้น เพื่อเป็นการช่วยให้ผู้บริหารที่มีความรู้ ความสามารถ ขยันตั้งใจทำงานมีโอกาสก้าวหน้าในหน้าที่ราชการ จึงทำให้ผู้บริหารพัฒนาสมรรถนะสูงขึ้น และในปี 2544 ผู้บริหารที่ได้รับการปรับปรุงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนคุณภาพสูงขึ้น จำนวน 19 รายของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และในปีการศึกษา 2545กำลังทำการปรับปรุงตำแหน่งอีก 150 ราย และเรื่องระบบการประกันคุณภาพ โรงเรียน 5 ดาวของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จึงทำให้ผู้บริหารมีการพัฒนาทำให้มีสมรรถนะสูง รวมทั้งครู ผู้สอนด้วย จึงทำให้มีทักษะเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตาม

ทัศนคติของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไม่แตกต่างกัน

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดโครงการอบรมผู้บริหารการศึกษา เพื่อมุ่งเน้นความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย แนวทางการปฏิบัติงาน ทักษะการปฏิบัติงานในหน่วยงานและหน้าที่ความรับผิดชอบ และเจตคติที่ดีต่อหน่วยงาน ซึ่งสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้ดำเนินการตามนโยบายดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้สมรรถนะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเจริญ ขวัญสำราญ (2531 : บทคัดย่อ) พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ มีสมรรถภาพด้านทักษะพื้นฐานของผู้บริหารผ่านเกณฑ์ในระดับสูง เมื่อผู้บริหารได้มีการเตรียมความพร้อมก่อนที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารได้แสดงให้เห็นผู้ได้บังคับบัญชาได้เห็นความสามารถในการบริหารงาน จึงทำให้ทัศนคติของผู้บริหารและครูผู้สอนไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยครั้งนี้จึงไม่เป็นที่ไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อแยกเป็นรายด้านแต่ละด้านผู้บริหารและครูมีทัศนคติเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา อยู่ในระดับสูง และเมื่อแยกการแต่ละรายการในรายด้านอยู่ในระดับสูงและในระดับสูงด้วยกันยังมีระดับสูงมากที่สุดและระดับสูงน้อยสุด

เมื่อพิจารณาแยกการทัศนคติของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการบริหารงานวิชาการ พัฒนาหลักสูตรคุณภาพการเรียนการสอน และงานกิจการนักเรียน ด้านการบริหารสถานศึกษาด้านบุคลากร งบประมาณและบริหารทั่วไป และด้านการสร้างความสัมพันธ์และร่วมมือกับชุมชน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 4 รายการ คือ การดำเนินการจัดทำ และใช้หลักสูตรสถานศึกษาที่พัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียนและชุมชน การให้ความยุติธรรมและเป็นธรรมในการบริหารงานบุคคล การจัดทำระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษาได้ครบถ้วนถูกต้องและเป็นปัจจุบัน และการระดมทรัพยากรในสถานศึกษามาใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษาของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สอดคล้องกับงานวิจัยของสมมาตร แก้วฉาย (2528 : 67) สุจินต์ พรหมชก (2523 : 173) พบว่าการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนคติของผู้บริหารและครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากผลการวิจัยพบว่าทัศนะของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในภาพรวม 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน และเมื่อแยกเป็นรายการแต่ละรายการพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 4 รายการคือการดำเนินการจัดทำและใช้หลักสูตรสถานศึกษาที่พัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียนและชุมชน การให้ความยุติธรรมและเป็นธรรมในการบริหารงานบุคคล การจัดทำข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาได้ครบถ้วนถูกต้องและเป็นปัจจุบัน และการระดมทรัพยากรในสถานศึกษามาใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษาของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้บริหารและครูมีทัศนะต่างกันน่าจะมีสาเหตุมาจากบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้บริหารและครูต่างกัน จึงทำให้มีทัศนะแตกต่างกัน ดังทัศนะของนพพงษ์ บุญจิตราคุลย์(2527 : 118) ที่กล่าวว่าผู้มีตำแหน่งต่างกันอาจรับรู้ต่างกัน

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัยการศึกษาทัศนะของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1.1 ทัศนะของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทั้ง 3 ด้านตามทัศนะของผู้บริหารและครู ส่วนใหญ่เห็นว่าสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับสูงตามลำดับดังนี้คือ ได้แก่ ด้านการบริหารสถานศึกษาด้านบุคลากร งบประมาณ และบริหารทั่วไป รองลงมา ด้านการบริหารงานวิชาการ พัฒนาหลักสูตร คุณภาพการเรียนการสอนและงานกิจการนักเรียน และด้านการสร้างความสัมพันธ์และร่วมมือกับชุมชน และเมื่อแยกรายการในแต่ละด้านพบว่าผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถนะอยู่ในระดับสูง มีบางรายการในแต่ละด้านอยู่ในระดับไม่สูงมาก ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนควรพัฒนาสมรรถนะของตนเองใน 3 ด้าน โดยเฉพาะรายการและในด้านที่ยังอยู่ในระดับที่ไม่สูงให้พัฒนาขึ้นอีกได้ ส่วนด้านใดรายการใดที่มีสมรรถนะสูงอยู่แล้วก็สามารถพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป ดังนั้นสำนักงานการศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาควรกำหนดรูปแบบและวิธีการในการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนเช่นการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ ประชุมสัมมนาศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และนิเทศติดตามผลเพื่อให้พัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารให้สูงขึ้น

1.2 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ควรมีแผนปฏิบัติการหรือโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งต้องมีการกำกับติดตามเพื่อให้เกิดการพัฒนา

1.3 ในการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาต้องให้ความสำคัญกับผู้บริหารโรงเรียน โดยมีวิธีการดังนี้

1.3.1 ควรเปิดโอกาสส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้บริหารโรงเรียนได้มีการพัฒนาและศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องของการบริหารการศึกษา เพื่อเพิ่มความรู้ความสามารถทางการบริหารการศึกษา เพื่อนำไปสู่การพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนในการบริหารงานโรงเรียนให้สูงขึ้น

1.3.2 จัดอบรมพัฒนาผู้บริหารให้มีความรู้อย่างต่อเนื่องในเรื่องเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียน ให้มีความรู้ความเข้าใจ อันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานในโรงเรียน

1.3.3 จัดอบรมพัฒนาผู้บริหารให้มีความรู้เชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหาร ด้านการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหารและครู

2.2 ควรศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

2.3 ควรศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอื่น ๆ หรือเขตการศึกษาอื่น

2.4 ควรศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารในระดับอื่น เช่น หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษา